

08/09/2008

El biaix de la premsa escrita

Vicenç Navarro. Catedràtic de Polítiques Públiques de la Universitat Pompeu Fabra

En el nostre país les pàgines d'opinió de la premsa escrita tenen una enorme influència per configurar l'opinió existent en la cultura mediàtica del país. Es dirà, amb raó, que passa el mateix en altres democràcies, però la premsa escrita a Catalunya i a Espanya té unes característiques i peculiaritats que la distingeixen de la premsa dels països veïns. Una d'elles és la coincidència en el que consideren important, rellevant i que mereix visibilitat mediàtica, mostrant unes prioritats molt semblants en la seva cobertura de la realitat que ens envolta. Sé que aquesta és una afirmació que contrasta amb la percepció existent en els propis mitjans sobre la seva diversitat. Per aquest motiu és necessari demostrar-ho i aquesta és la intenció del present article.

Llegeixo cada dia els quatre rotatius més importants de Catalunya. Doncs bé, des de fa unes setmanes, en què un grup d'intel·lectuals van signar a Madrid un manifest en defensa del castellà, s'han publicat en aquests rotatius 54 articles d'opinió sobre aquest tema, i tots ells en poc espai de temps. Aquell famós Manifest estava basat en unes premisses (que el castellà estava perseguit a Catalunya) que poden mostrar-se fàcilment insostenibles. La major part de la premsa a Catalunya està escrita en castellà, les escoles són bilingües i el coneixement del castellà a les escoles a Catalunya és semblant (i en algunes parts de Catalunya superior) que el terme mitjà d'Espanya. Però, a pesar de l'escàs rigor de tal manifest, els seus autors van aconseguir el que desitjaven. Van originar un debat intens entre tots els nacionalismes existents a Espanya, tant el nacionalisme espanyol (que és l'únic que no es denomina nacionalisme), com els perifèrics i molt especialment el català. Ara bé, el fet que hagin aconseguit tal atenció en les pàgines d'opinió de la premsa escrita es deu al fet que

aquests mitjans així ho han decidit.

Aquesta visibilitat, no obstant això, s'ha fet a costa d'altres temes que són tan o més importants per a la població, tant catalana com espanyola, com són la deterioració del benestar de les classes populars i molt especialment de les classes treballadores a Europa (que inclouen les classes treballadores d'Espanya i Catalunya), resultat d'una enorme agressivitat de les forces conservadores que s'ha expressat en diversos fets ocorreguts a Europa i que amb prou feines han estat comentats en les pàgines d'opinió de cap d'aquests diaris. I això a pesar que tal agressivitat ha arribat a un nivell sense precedents en els últims vint anys. Estem veient des de fa un parell d'anys una lluita de classes (terme que pràcticament mai apareix en aquests mitjans d'informació i persuasió) en la qual una classe venç a una altra en bases diàries.

Permetin-me diversos exemples: El Tribunal de la Cort Suprema de la Unió Europea va dictar fa uns mesos una sentència permetent que una empresa constructora letona, que construïa una escola a Suècia, pagués als seus treballadors salaris letons i no suecs. Tal decisió era un atac frontal a la classe treballadora sueca (la més forta a Europa) i als seus sindicats. Ja que els dictàmens de la Cort Suprema de la Unió Europea s'apliquen a tota la Unió Europea, aquesta decisió era també un atac frontal a la classe treballadora catalana i espanyola. A tot Catalunya i a tot Espanya només es va publicar un article d'opinió, un article meu, que va denunciar aquest fet. Només un, enfront de 54 articles d'opinió sobre el manifest de Madrid.

Un altre exemple: el mateix Tribunal ha dictat sentència a favor de les mesures preses pel món empresarial alemany i que pràcticament anul·len el dret de participació dels treballadors en la cogestió de les empreses, una de les majors conquestes de la classe treballadora d'aquell país. De nou, cap diari va publicar cap article d'opinió o notícia sobre aquest tema. Mentrestant, hi van haver 38 articles sobre la independència de Kosovo. I un cas, fins i tot més sorprenent, ha estat la proposta de la Comissió Europea d'anul·lar l'acció sindical, desplaçant la negociació del temps de treball del nivell de negociació col·lectiva a un contracte treballador-empresari. Només sis articles d'opinió sobre aquest tema.

Aquests casos, entre d'altres, mostren el biaix existent en tals

mitjans, prioritzant temes identitaris sobre temes laborals i socials. És important que per raons d'higiene democràtica, tals mitjans siguin més sensibles en les seves pàgines d'opinió a temes que afecten la qualitat de vida de les classes populars, tant o més que els temes identitaris. La falta de correcció d'aquest biaix no només empobreix la qualitat democràtica de la nostra societat sinó que augmenta encara més la distància que existeix entre la cultura mediàtica i política del país per un costat, i la cultura popular per un altre.